COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 23.4.2019
COM(2019) 188 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

PRIVIND ACTIVITATEA EXTERNĂ A BEI DIN 2017 CARE A BENEFICIAT DE GARANȚIA BUGETARĂ A UE

1. INTRODUCERE

Mandatul de acordare a împrumuturilor externe (ELM) este un instrument important prin care Uniunea Europeană sprijină investițiile în țările partenere. Acesta are la bază un parteneriat între Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții (BEI), prin care Comisia oferă o garanție din bugetul UE pentru a permite BEI să își crească împrumuturile în afara UE în sprijinul politicilor UE.

Mandatul ELM sprijină activitatea BEI în țările aflate în faza de preaderare, în zona de vecinătate estică și sudică, Asia, America Latină și Africa de Sud. În perioada actuală a mandatului ELM (2014-2020), bugetul UE garantează operațiuni ale BEI de până la 32,3 miliarde EUR, cu plafoane fixate pentru diferitele regiuni și subregiuni geografice.

La 14 martie 2018, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Decizia (UE) 2018/4121 de modificare a Deciziei nr. 466/2014/UE2 în contextul evaluării la jumătatea perioadei a mandatului ELM. Una dintre principalele modificări a fost o creștere a plafonului actualului mandat ELM de la 27 de miliarde EUR la 32,3 miliarde EUR. De asemenea, decizia de modificare a adăugat un nou obiectiv al rezilienței economice pe termen lung a refugiaților, a migranților, a comunităților-gazdă și de tranzit și a comunităților de origine ca răspuns strategic pentru remedierea cauzelor profunde ale migrației. În cadrul noului plafon de 32,3 miliarde EUR, un mandat de garantare de 3,7 miliarde EUR a fost dedicat acestui nou obiectiv, pornind de la Inițiativa privind reziliența economică (ERI) lansată de BEI în 2016.

Prezentul raport oferă o prezentare generală succintă a activităților BEI cu garanție UE în 2017, inclusiv informații privind impacturile viitoare preconizate ale operațiunilor de finanțare semnate în 2017 pe baza cadrului de măsurare a rezultatelor (ReM) al BEI.3 Acesta oferă, de asemenea, un rezumat al operațiunilor efectuate de BEI fără garanția UE (și anume pe „risc propriu"), pentru a oferi o imagine completă asupra activității BEI în regiunile vizate de mandatul ELM.4

În conformitate cu articolul 20 din Decizia nr. 466/2014/UE („Decizia ELM"), Comisia va publica până în iunie 2019 o evaluare mai detaliată a punerii în aplicare a garanției UE pentru mandatul de acordare a împrumuturilor externe.

2. PRINCIPALELE REZULTATE

În 2017, BEI a semnat operațiuni de finanțare în valoare totală de 5,5 miliarde EUR în regiunile vizate de mandatul de acordare a împrumuturilor externe, sumă mai mică cu 19 % față de anul precedent (6,8 miliarde EUR). Din acest total, 57 % din operațiunile BEI au fost

1 JO L 76, 19.3.2018, p. 30.

2 JO L 135, 8.5.2014, p. 1.

3 Prezentul raport a fost elaborat în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 11 din Decizia 466/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, care instituie mandatul de acordare a împrumuturilor externe.

4 BEI dispune în prezent de patru facilități pe risc propriu în regiunile vizate de mandatul ELM, și anume Facilitatea de preaderare, Facilitatea de finanțare pentru vecinătate, Facilitatea pentru politici climatice și mediu și Facilitatea pentru proiecte strategice. Ultimele două facilități acoperă, de asemenea, țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, precum și țările și teritoriile de peste mări ale statelor membre ale UE.

efectuate cu garanția UE (și anume în cadrul mandatului ELM), cu 45 de contracte de împrumut semnate, în valoare totală de 3,2 miliarde EUR. Scăderea volumului de împrumuturi semnate este explicată în special prin reducerea operațiunilor BEI în Turcia și în vecinătatea estică. BEI a mobilizat un volum ridicat al investițiilor în aceste zone în anii precedenți, inclusiv în cadrul Planului de acțiune pentru Ucraina, a cărui punere în aplicare a condus la epuizarea aproape totală a plafonului regional al mandatului ELM pentru vecinătatea estică.

BEI a continuat să acționeze în vederea atingerii obiectivelor aplicabile privind investițiile în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. În 2017, BEI a semnat împrumuturi în valoare de 2,2 miliarde EUR în regiunile vizate de mandatul ELM în sprijinul combaterii schimbărilor climatice. La sfârșitul anului 2017, procentul cumulat al acțiunilor în domeniul combaterii schimbărilor climatice în perioada mandatului 2014-2020 a depășit 32 % din împrumuturile semnate. Împrumuturile în domeniul climei acordate în Asia contribuie în mod semnificativ la acest obiectiv.

Pe de altă parte, sprijinul acordat de BEI pentru obiectivul privind integrarea regională a fost semnificativ mai mic în 2017 decât în 2016 (redus cu 1,5 miliarde EUR, până la 261 de milioane EUR), în principal din cauza volumelor scăzute ale împrumuturilor către Turcia.

Nivelul finanțărilor din cadrul mandatului ELM 2014-2020 a atins un volum net al împrumuturilor semnate de 25 % la finalul anului 2017, în creștere de la 18 % în 2016.

3. OPERAȚIUNI DE FINANȚARE

3.1. PREZENTARE GENERALĂ A NOILOR OPERAȚIUNI DE FINANȚARE ALE BEI ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVE

Înainte de modificare sa în martie 2018, Decizia ELM stabilea trei obiective principale pentru toate operațiunile BEI acoperite de garanția bugetară a UE:

(i) dezvoltarea sectorului privat local, în special sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri);
(ii) dezvoltarea infrastructurii sociale și economice;
(iii) atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

Integrarea regională între țări, în special între țările aflate în faza de preaderare, țările vizate de politica de vecinătate și UE, reprezintă un obiectiv suplimentar care stă la baza operațiunilor vizând unul sau mai multe dintre obiectivele principale.

Decizia (UE) 2018/412 de modificare a introdus un nou obiectiv care abordează principalele cauze ale migrației, deși trebuie remarcat faptul că acest nou obiectiv nu fusese aplicat în perioada acoperită de prezentul raport.

Volumul total al investițiilor contractate de BEI în regiunile vizate de mandatul ELM s-a ridicat la 5,529 miliarde EUR în 2017, din care 3,168 miliarde EUR în cadrul garanției UE. În cadrul mandatului ELM, un procent de 50 % din împrumuturile noi semnate (1,6 miliarde EUR) va veni în sprijinul dezvoltării sectorului privat local, în principal prin îmbunătățirea

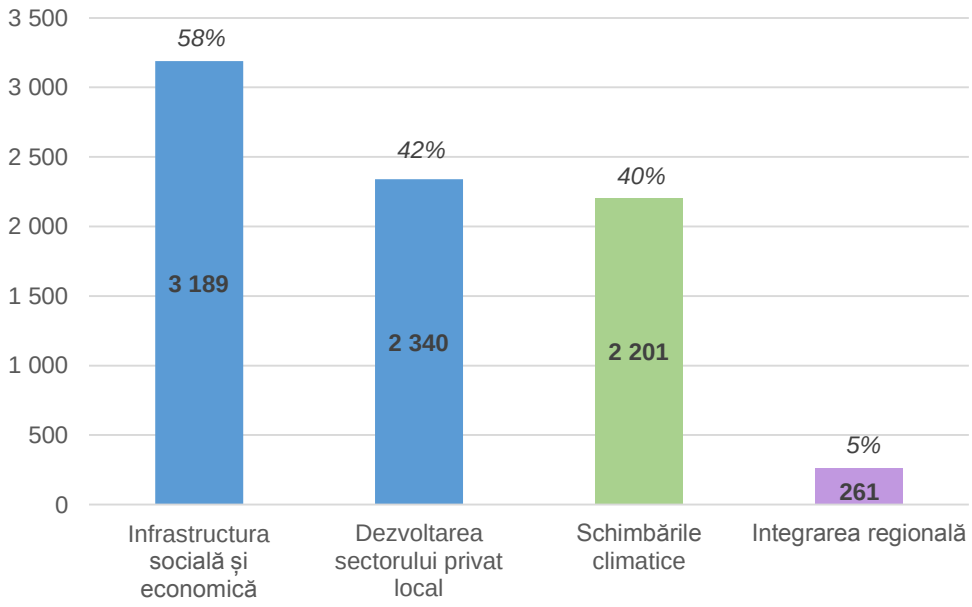
accesului la finanțare pentru IMM-uri, microîntreprinderi și întreprinderi cu capitalizare medie. Celălalt procent de 50 % va contribui la dezvoltarea infrastructurii sociale și economice. Toate operațiunile BEI derulate în afara UE sprijină cel puțin unul dintre obiectivele menționate.

În cadrul mandatului ELM, un procent de 25 % din volumul total al împrumuturilor semnate în 2017 va contribui la obiectivul legat de combaterea schimbărilor climatice (799 de milioane EUR). Acest sprijin pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea este împărțit în peste 56 de proiecte individuale.

Un mic procent, de 5 % (170 de milioane EUR), din finanțarea acordată de BEI în cadrul mandatului ELM va sprijini, de asemenea, obiectivul transversal privind integrarea regională, atât prin dezvoltarea infrastructurii, cât și prin sprijinul acordat sectorului privat local în ceea ce privește accesul la finanțare.

Contribuția activității BEI la obiectivele mandatului ELM este reflectată în graficul 1, luând în considerare toate operațiunile BEI derulate în regiunile vizate de mandatul ELM.

Graficul 1: Contribuția la obiectivele mandatului ELM (în milioane EUR)

Un singur proiect poate să contribuie la mai multe obiective ale mandatului. Obiectivele privind schimbările climatice și integrarea regională sunt obiective transversale care se aplică tuturor proiectelor și, prin urmare, nu pot fi adăugate la celelalte două obiective. Volumul împrumuturilor semnate pentru dezvoltarea sectorului privat local și cel pentru infrastructura economică și socială, calculate împreună, dau volumul total al împrumuturilor semnate.

Dezvoltarea sectorului privat local, în special sprijinirea IMM-urilor

Sprijinul BEI în vederea dezvoltării sectorului privat local ia forme diferite:

- acordarea de linii de credit intermediarilor financiari locali (în principal bănci) în vederea direcționării acestora către IMM-uri;

- participarea la fondurile de investiții în societăți necotate și de capital de risc pentru întreprinderile cu potențial de creștere ridicat;
- finanțarea prin participare la capitalul unor furnizori de microfinanțare;
- împrumuturi directe acordate întreprinderilor mai mari pentru dezvoltare industrială și cercetare și dezvoltare.

În 2017, BEI a semnat operațiuni de sprijinire a dezvoltării sectorului privat local în valoare de 2,36 miliarde EUR, din care 1,6 miliarde EUR în cadrul mandatului ELM. Împrumuturile sub formă de linii de credit acordate băncilor intermediare au scăzut cu aproape 30 % în 2017 (2,2 miliarde EUR față de 3,16 miliarde EUR în 2016), în principal din cauza volumelor în scădere ale liniilor de credit în Turcia. Pe de altă parte, BEI a semnat primele operațiuni de partajare a riscurilor, o primă operațiune în monedă locală și un număr record de împrumuturi acordate întreprinderilor. BEI se așteaptă ca, în acest mod, să ajungă la mai mulți beneficiari finali, întrucât valoarea medie a împrumuturilor a scăzut cu două treimi (până la 88 800 EUR), printre beneficiari numărându-se, astfel, și întreprinderi mai mici. Perioada medie până la scadență a împrumuturilor a crescut cu un an (până la 5 ani).

Dezvoltarea infrastructurii sociale și economice

Dezvoltarea infrastructurii sociale și economice – de la drumuri și sisteme energetice până la unități medicale și servicii de internet în bandă largă – reprezintă unul dintre pilonii procesului de dezvoltare. Acesta este, de asemenea, un domeniu în care finanțarea publică este adesea vitală, bunurile aferente infrastructurii fiind de multe ori bunuri publice care au efecte pozitive ample asupra economiei, mediului și bunăstării populației. BEI susține proiecte de infrastructură într-o gamă largă de sectoare, cu sprijinul garanției globale a UE în cadrul mandatului ELM, care acoperă atât riscurile operaționale, cât și pe cele politice.

În 2017, BEI a semnat 29 de proiecte noi care contribuie la dezvoltarea infrastructurii sociale și economice în regiunile vizate de mandatul ELM, care s-au ridicat la suma de 2,81 miliarde EUR, din care 8 proiecte noi în sectorul transporturilor (1,2 miliarde EUR față de 2,1 miliarde EUR în 2016) și 7 proiecte noi în sectorul energetic (903 milioane EUR față de 493 de milioane EUR în 2016).5 Cinci din șapte proiecte noi din sectorul energetic vor dezvolta o nouă capacitate de producție din surse regenerabile, în special în Asia și America Latină, unul dintre proiecte – proiectul de parc eolian din Golful Suez – situându-se în vecinătatea sudică. Împreună, aceste proiecte vor produce suficientă energie curată pentru a alimenta 4,35 milioane de gospodării în țările în care sunt amplasate. Patru proiecte din sectorul apei și al salubrității vor crea sau reabilita 67 300 de conexiuni interne la rețelele de canalizare și vor îmbunătăți serviciile generale de salubritate pentru aproximativ 13,5 milioane de persoane. În cadrul programului național de salubrizare („Programme National Assainissement”) din Maroc vor fi modernizate sistemele de ape reziduale în mai multe orașe mici și mijlocii, în beneficiul a 1,2 milioane de persoane. De proiectul privind apele reziduale și infrastructura din Tbilisi vor beneficia peste 1,1 milioane de locuitori din capitala georgiană.

5 Volumul total de împrumuturi semnate de BEI în 2017 în cadrul obiectivului de dezvoltare a infrastructurii sociale și economice s-a ridicat la 3,189 miliarde EUR (inclusiv împrumuturi semnate pentru părți ale operațiunilor lansate deja în anii anteriori), din care suma de 1,588 miliarde EUR a fost acoperită de garanția UE în cadrul mandatului ELM.

Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

Întrucât atât cauzele, cât și efectele schimbărilor climatice sunt globale, intensificarea și extinderea finanțării combaterii schimbărilor climatice dincolo de frontierele statelor membre reprezintă o componentă vitală a politicii externe și de dezvoltare a UE. BEI contribuie la punerea în aplicare a acordului global revoluționar de la Paris din 2015, care a intrat în vigoare la conferința CCONUSC din noiembrie 2016. BEI are un istoric pozitiv în ceea ce privește mobilizarea resurselor financiare prin care sprijină contribuțiile stabilite la nivel național ale țărilor, atât din interiorul, cât și din afara UE, planurile și strategiile naționale de atenuare și adaptare și politicile privind energia și transporturile cu emisii reduse de dioxid de carbon.

Din noile împrumuturi semnate pentru regiunile vizate de mandatul ELM în 2017, 2,2 miliarde EUR vor contribui la obiectivul privind atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, din care 799 de milioane EUR sunt acoperite de garanția bugetară a UE în cadrul mandatului ELM. Cu alte cuvinte, 25 % din finanțarea semnată în cadrul mandatului ELM în 2017 a contribuit la acțiunile în domeniul combaterii schimbărilor climatice. Aceste investiții vor consta într-un număr mare de proiecte în aproape toate sectoarele. Toate aceste proiecte contribuie, de asemenea, fie la dezvoltarea sectorului privat local, fie la dezvoltarea infrastructurii sociale și economice.

În multe cazuri, doar o parte a unui proiect contribuie la obiectivul privind schimbările climatice și, prin urmare, numai un anumit procentaj din totalul împrumuturilor acordate pentru acest proiect este raportat ca aducând contribuții la atingerea obiectivului. Analiza rezultatelor proiectelor anterioare ale BEI a arătat că multe proiecte aduc o mică contribuție la acțiunile în domeniul schimbărilor climatice, chiar dacă acesta nu este principalul obiectiv al proiectului. Un exemplu tipic este o linie de credit pentru IMM-uri în care anumite proiecte de investiții ale întreprinderilor beneficiare implică obținerea unei eficiențe energetice mai mari în clădiri sau instalarea unei mici capacități de producție de energie din surse regenerabile, cum ar fi panourile solare. În consecință, aproximativ 56 de proiecte noi în 2017 contribuie la obiectivul legat de combaterea schimbărilor climatice, dintre care 25 sunt linii de credit.

În ansamblu, contribuția cea mai importantă la obiectivul legat de combaterea schimbărilor climatice se materializează în transportul cu emisii reduse de dioxid de carbon, reprezentând 51 % din volumul total, iar energia din surse regenerabile și eficiența energetică contribuie cu încă 36 % din noile împrumuturi pentru combaterea schimbărilor climatice în afara UE în 2017. Atenuarea, cum ar fi evitarea metanului în sectorul deșeurilor și apelor uzate, continuă, de asemenea, să joace un rol important, în timp ce adaptarea contribuie cu 4 %.

La sfârșitul anului 2017, procentul cumulat al finanțării BEI în cadrul mandatului ELM 2014-2020, care a contribuit la atingerea obiectivului legat de combaterea schimbărilor climatice, a depășit 32 %.

În ceea ce privește rezultatele, Comisia nu este în măsură să raporteze în mod specific cu privire la impactul operațiunilor acoperite de garanția UE asupra climei. În 2017, 11 dintre proiectele BEI în regiunile vizate de mandatul ELM (inclusiv operațiunile semnate și alocările mari aprobate în cursul anului, inclusiv operațiunile pe risc propriu) au fost acoperite de Exercițiul de măsurare a amprentei de carbon al BEI. Acestea reprezintă un total al

împrumuturilor semnate de BEI sau al alocărilor aprobate în valoare de 0,6 miliarde EUR. Emisiile totale absolute de gaze cu efect de seră aferente au fost estimate de BEI la 0,4 Mt echivalent CO2/an, iar dioxidul de carbon captat din proiectele de silvicultură la 0,1 Mt echivalent CO2/an. Emisiile relative datorate finanțării, în 2017, a proiectelor incluse în analiză au fost estimate de BEI la -1,1 Mt CO2/an.6

Inițiativa privind reziliența economică (ERI)

ERI face parte din răspunsul Europei la provocările legate de migrație și refugiați, cu accent pe abordarea cauzelor pe termen lung ale migrației.

Până la sfârșitul anului 2017, BEI a aprobat proiecte în valoare de 1,5 miliarde EUR prevăzute să răspundă la îndeplinirea acestui nou obiectiv al mandatului ELM, corespunzând unui procent de 25 % din obiectivul de 6 miliarde EUR până la sfârșitul anului 2020. 60 % dintre proiectele aprobate sunt sub formă de linii de credit pentru sectorul privat, iar 15 % sunt în sectorul transporturilor. BEI se așteaptă ca aceste investiții să sprijine 54 000 de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor și al întreprinderilor cu capitalizare medie și ca 2,4 milioane de persoane să beneficieze de îmbunătățirea serviciilor de salubritate. În conformitate cu articolul 20a din Decizia ELM, Comisia evaluează dacă proiectele aprobate de BEI în 2017 și propuse pentru includerea în ERI îndeplinesc cerințele prevăzute de Decizia ELM și pot astfel să fie acoperite fie de mandatul ERI destinat sectorului public, fie de mandatul ERI destinat sectorului privat stabilit în cadrul evaluării la jumătatea perioadei a mandatului ELM.

Integrarea regională

În 2017, BEI a semnat 6 proiecte noi care contribuie la integrarea regională. Suma totală aprobată pentru finanțarea acestor proiecte de către BEI s-a ridicat la 221 de milioane EUR. Aceste proiecte vizează legăturile de transport, sprijinul pentru convergență prin dezvoltarea sectorului privat local, industria și cercetarea și dezvoltarea.

3.2. PREZENTARE GENERALĂ A FINANȚĂRII ACORDATE DE BEI PE REGIUNI ȘI SECTOARE

Tabelul 1 oferă o prezentare generală a volumului finanțării BEI în 2017 în regiunile vizate de ELM, inclusiv cele cu garanție ELM (risc global sau politic) și cele finanțate în cadrul facilităților de finanțare pe risc propriu ale BEI.

Tabelul 1: Operațiunile de finanțare ale BEI semnate în 2017 în regiunile vizate de mandatul ELM (fără anulări)

Regiuni ale operațiunilor	Operațiuni din cadrul mandatului ELM cu garanție UE	Facilități pe risc propriu	Total

6 Raportul privind durabilitatea pentru anul 2017 al Grupului BEI este disponibil la adresa: http://www.eib.org/attachments/general/reports/sustainability_report_2017_en.pdf.

(milioane EUR)	Garanție globală	Acoperirea riscului politic	Total în cadrul mandatului ELM	ale BEI/alte fonduri	
Țări aflate în faza de preaderare	170	-	170	667	**837**
Țări mediteraneene	998	782	1 780	145	**1 925**
Țări din vecinătatea estică, Rusia	511	146	657	57	**714**
Asia	118	-	118	1 105	**1 223**
Asia Centrală	22	-	22	100	**122**
America Latină	341	30	371	271	**642**
Africa de Sud	50	-	50	16	**66**
Total în regiunile care intră sub incidența mandatului	2 210	978	3 168	2 361	**5 529**

În 2017, BEI a semnat împrumuturi în valoare de 5,55 miliarde EUR în regiunile vizate de mandatul ELM, din totalul global în valoare de 7,3 miliarde EUR (inclusiv țările ACP și țările și teritoriile de peste mări, precum și statele AELS).7 Împrumuturi în valoare de aproximativ 3,5 miliarde EUR au fost realizate în regiunile aflate în faza de preaderare și în regiunile vizate de politica de vecinătate (din sud și din est). Restul finanțărilor (37 %) au fost semnate în Asia, Asia Centrală și America Latină.

În comparație cu anul 2016, volumul total al finanțărilor BEI în regiunile vizate de mandatul ELM a scăzut cu aproximativ o cincime, în special ca rezultat al reducerii volumelor de operațiuni în Turcia (având în vedere expunerile anterioare la riscuri ridicate) și în vecinătatea estică (unde plafonul regional inițial al garanției UE aproape a fost atins).

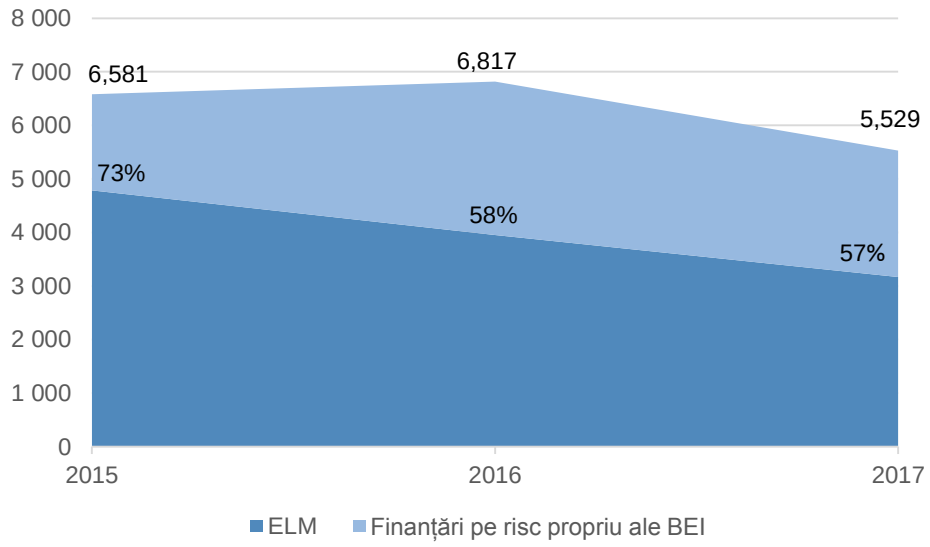
7 Cifrele prezentate în tabelele 1 și 2 și în graficele 1 și 2 nu includ anularea unui împrumut în valoare de 20 de milioane EUR în temeiul garanției împotriva riscurilor politice din cadrul mandatului ELM în vecinătatea estică.

Tabelul 2: Volumul net al împrumuturilor semnate pe an și volumul cumulat net al împrumuturilor semnate în raport cu plafoanele mandatului UE în perioada 2014-2020 [Decizia nr. 466/2014/UE, astfel cum a fost modificată prin Decizia (UE) 2018/412]

Regiuni/Ani Milioane EUR	2014 (S2)	2015	2016	2017	Total 2014-2017	Plafon (după evaluarea la jumătatea perioadei)	Rata de utilizare
Țări aflate în faza de preaderare	200	906	582	170	**1 858**	8 075	23 %
Țări mediteraneene	379	791	1 299	1 780	**4 249**	13 030	33 %
Țări din vecinătatea estică, Rusia	975	1 401	1 493	657	**4 526**	6 650	68 %
Asia	45	433	45	118	**641**	1 165	55 %
Asia Centrală	70	70	20	22	**182**	224	81 %
America Latină	219	468	319	371	**1 378**	2 694	51 %
Africa de Sud	0	150	0	50	**200**	462	43 %
Total	**1 888**	**4 218**	**3 758**	**3 168**	**13 033**	**32 300**	**40 %**

Astfel cum s-a prezentat mai sus, volumul cumulat al împrumuturilor semnate în cadrul mandatului ELM pentru perioada 2014-2017, excluzând anulările, a atins aproximativ 13 miliarde EUR. Rata de utilizare cumulată a ELM în ceea ce privește volumul net al împrumuturilor semnate era de 48 % la sfârșitul anului 2017 în raport cu plafonul inițial al mandatului ELM stabilit în 2014 și de 40 % în raport cu plafonul majorat introdus în cursul evaluării mandatului ELM la jumătatea perioadei, finalizată în luna martie 2018.

Graficul 2: Evoluția anuală a volumelor de împrumuturi acordate de BEI în regiunile vizate de mandatul ELM

Graficul 2 ilustrează evoluția împrumuturilor acordate în cadrul mandatului ELM și al facilităților de finanțare pe risc propriu între 2015 și 2017. Pe parcursul întregii perioade, o

medie de 62 % din finanțarea BEI acordată în aceste regiuni beneficiază de garanția UE, cu fluctuații anuale între 57 % și 73 %.

Numărul proiectelor de finanțare cu contracte semnate de BEI în regiunile vizate de mandatul ELM a crescut de la 71 în 2016 la 85 în 2017. Dintre aceste 85 de contracte, 62 de proiecte au fost „noi”, cu un prim contract de finanțare BEI semnat în 2017; pentru 8 proiecte, o parte din finanțarea totală a BEI a fost asigurată prin contracte semnate în anii anteriori. Având în vedere volumele generale scăzute ale împrumuturilor noi semnate în 2017, valoarea medie a investițiilor BEI per contract este mai mică decât în trecut.

Tabelul 3: Numărul operațiunilor semnate în 2017 în funcție de regiune (toate resursele)

Regiuni	Finanțări furnizate de terți	ELM	Finanțări pe riscul propriu	Total
Țări aflate în faza de preaderare		4	12	16
Țări mediteraneene		19	8	27
Țări din vecinătatea estică, Rusia	7	13	2	22
Asia		2	7	9
Asia Centrală		1	1	2
America Latină		5	4	9
Africa de Sud		1	1	2
Total	**7**	**45**	**35**	**87**

În 2017, BEI și-a redus în mod semnificativ nivelul de împrumuturi în Balcanii de Vest în comparație cu 2016 (-23 %), unde suma a ajuns la 330 de milioane EUR, și și-a crescut nivelul de împrumuturi în țările mediteraneene (+21 %), unde suma semnată a ajuns la 1,9 miliarde EUR, în contextul punerii în aplicare a inițiativei BEI privind reziliența economică (ERI).

Liniile de credit au rămas sectorul de activitate cu cel mai mare volum de împrumuturi semnate în 2017, oferind sprijin pentru dezvoltarea sectorului privat cu ajutorul împrumuturilor intermediate prin bănci locale. Valoarea liniilor de credit a crescut în special în vecinătatea sudică, în legătură cu ERI. BEI a rămas activă și în sectoarele transporturilor și energiei.

Tabelul 4: Defalcarea pe sectoare a operațiunilor de finanțare ale BEI semnate în 2017 în cadrul garanției ELM

Sectoare/Regiuni	Țări aflate în faza de preaderare	Vecinătatea sudică	Vecinătatea estică	Asia	Asia Centrală	America Latină	Africa de Sud	Total	*Procent din total*
Linii de credit	100	1 217	90	-	-	91	50	1 547	49 %
Transport	20	309	410	68	-	124	-	931	29 %
Energie	-	115	84	-	-	80	-	278	9 %

Industrie	-	35	-	-	-	77	-	112	4 %
Apă, canalizare	-	34	21	50	-	-	-	105	3 %
Agricultură, pescuit, silvicultură	-	-	55		22	-	-	77	2 %
Educație	-	53	-	-	-	-	-	53	2 %
Sănătate	50		-	-	-	-	-	50	2 %
Servicii	-	17	17	-	-	-	-	34	1 %
Total	**170**	**1 780**	**677**	**118**	**22**	**371**	**50**	**3 188**	**100 %**

3.3. IMPACTUL ȘI VALOAREA ADĂUGATĂ A OPERAȚIUNILOR BEI

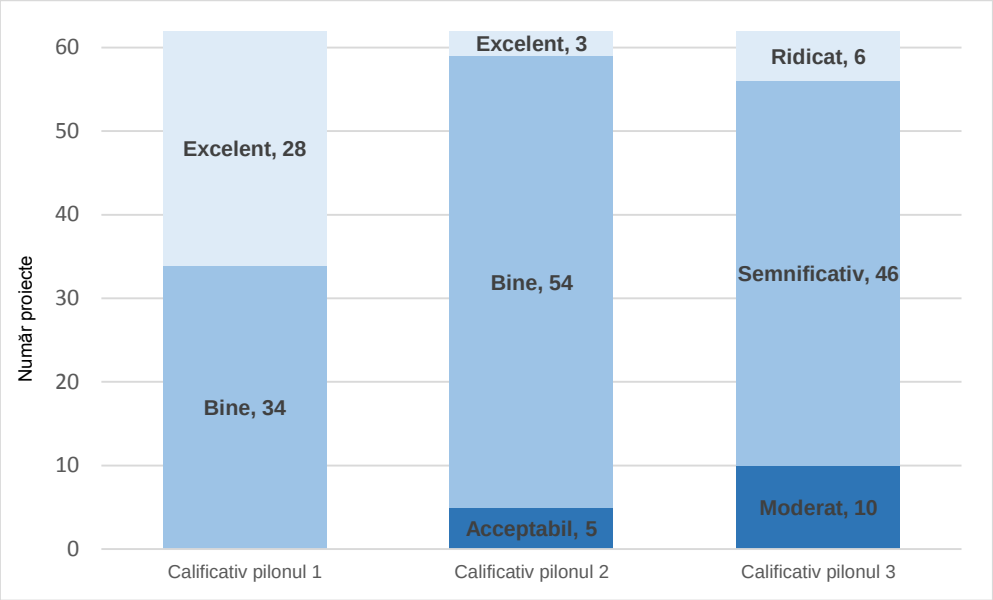
Cadrul ReM oferă o evaluare a operațiunilor de finanțare ale BEI pe parcursul întregului ciclu de viață al acestora. Acesta ajută la evaluarea alinierii cu prioritățile UE și a valorii adăugate a BEI. În etapa de evaluare, sunt identificați indicatori ai rezultatelor, cu valori de referință și ținte care previzionează rezultatele economice, sociale și de mediu preconizate ale operațiunii. Rezultatele obținute în raport cu criteriile de performanță specificate sunt monitorizate pe întreaga durată de viață a proiectului și sunt raportate în două etape importante: la finalizarea proiectului și la trei ani după finalizarea proiectului („post-finalizare”) pentru operațiuni directe, la finalul perioadei de investiții și la finalul perioadei aferente fondurilor de investiții în societăți necotate, precum și la finalul perioadei alocărilor pentru împrumuturi intermediate.

Proiectele sunt evaluate de BEI în funcție de trei „piloni”:

(i) pilonul 1 măsoară contribuția estimată la prioritățile UE și ale țărilor partenere și eligibilitatea pe baza obiectivelor mandatului BEI;
(ii) pilonul 2 măsoară calitatea și soliditatea operațiunii, pe baza rezultatelor preconizate;
(iii) pilonul 3 măsoară adiționalitatea financiară și nefinanciară estimată a intervenției BEI.

În această secțiune se raportează rezultatele estimate ale BEI cu privire la obiectivele de politică ale UE, astfel cum sunt înregistrate în cadrul ReM. Domeniul de aplicare al acestei secțiuni în ceea ce privește rezultatele estimate nu vizează toate contractele semnate în 2017, ci toate proiectele pentru care primul contract de finanțare a fost semnat în 2017 (denumite în continuare „proiecte noi”). În acest domeniu de aplicare, în 2017 au fost semnate 62 de proiecte noi în cadrul mandatului ELM și din resursele proprii ale BEI în regiunile vizate de mandatul ELM, cu o valoare totală aprobată de 5,7 miliarde EUR.

Graficul 3: Distribuția calificativelor cadrului ReM în funcție de piloni pentru operațiunile noi semnate în 2017

În 2017, în cadrul pilonului 1, toate cele 62 de proiecte noi au primit din partea BEI cel puțin calificativul „bine”, ceea ce înseamnă că acestea sunt considerate a fi în conformitate cu obiectivele mandatului ELM și contribuie în mod semnificativ fie la obiectivele naționale de dezvoltare, fie la obiectivele UE, cu o contribuție moderată la celelalte. 28 de proiecte au primit calificativul „excelent” din partea BEI pentru aducerea unei contribuții importante atât la prioritățile UE, cât și la obiectivele naționale de dezvoltare.

Calificativele acordate în cadrul pilonului 2 se bazează pe soliditatea proiectului, sustenabilitatea financiară și economică și durabilitatea de mediu și socială în cazul proiectelor finanțate direct. Pentru operațiunile intermediate, calificativele acordate se bazează pe rezultatele preconizate, ponderate pe baza unor considerente de risc, măsurate prin soliditatea intermediarului și calitatea mediului operațional. 3 proiecte au primit calificativul „excelent” din partea BEI și 54 de proiecte au primit calificativul „bine” în cadrul pilonului 2, cu o rată medie de rentabilitate economică de 10 % până la 15 % în cazul proiectelor de infrastructură. 5 proiecte au primit calificativul „acceptabil” din partea BEI, adesea din cauza mediilor cu risc ridicat, care au un impact asupra probabilității de a obține rezultatele planificate. Acestea includ linii de creditare pentru microfinanțare în Georgia și Palestina.

În cadrul pilonului 3, 52 de proiecte au primit din partea BEI calificativul „ridicat” sau „semnificativ” datorită lungimii perioadei până la scadență prevăzute, care o depășește pe cea disponibilă pe piețele locale. 10 proiecte au primit din partea BEI calificativul „moderat”. În conformitate cu cadrul ReM, BEI a încercat să îmbunătățească aspectele tehnice ale conceperii unui proiect, sporind valoarea și eficacitatea pe termen lung ale investițiilor și/sau sprijinind promotorii în vederea structurării eficace a proiectelor în ceea ce privește instrumentele de finanțare pentru 40 dintre cele 62 de proiecte noi care au un calificativ între „moderat” și „ridicat”.

Comisia va examina mai detaliat impactul și valoarea adăugată ale operațiunilor din cadrul mandatului de acordare a împrumuturilor externe în cadrul următoarei sale evaluări, care are ca termen luna iunie 2019, în conformitate cu articolul 20 din Decizia ELM.

3.4 CERERI DE EXECUTARE A GARANȚIEI UE

În 2017, BEI a procedat la efectuarea de noi cereri de executare a garanției UE, ca urmare a sumelor restante aferente împrumuturilor suverane ale Siriei. În perioada cuprinsă între 2012 și 2017, BEI a solicitat plăți în valoare totală de 365,3 milioane EUR, din care 56,3 milioane EUR în 2017, în timp ce valoarea sumei principale reziduale care ar fi putut fi plătită era de 261,7 milioane EUR la sfârșitul anului 2017.8 Eforturile de recuperare a sumelor restante nu au avut succes până în prezent.

În 2017, BEI și Comisia au încheiat un acord specific privind modul de tratare a cererii BEI de executare a garanției împotriva riscurilor politice cu privire la împrumutul acordat sectorului privat pentru Aeroportul Enfidha (Tunisia). Ambele părți au convenit să împartă în mod egal expunerea rămasă de rambursat în temeiul contractului de împrumut, cu taxele, penalitățile de întârziere și dobânzile acumulate. Expunerea rezultată pentru UE este de 33,35 milioane EUR. Eforturile de recuperare a sumelor restante continuă.

4. COOPERAREA BEI CU ALȚI PARTENERI

4.1 COOPERAREA CU COMISIA

Cooperarea dintre BEI și Comisie în chestiuni legate de mandatul de acordare a împrumuturilor externe are loc în contextul unui parteneriat mai larg între cele două instituții, care include Fondul european pentru investiții strategice, precum și mecanismele de finanțare mixtă care sprijină activitățile de dezvoltare ale BEI și ale altor IFI în afara UE.

Decizia ELM prevede obligația Comisiei, a SEAE și a BEI de a coopera și de a consolida alinierea acțiunilor externe ale BEI și a obiectivelor de politică externă ale UE, în vederea dezvoltării la maximum a sinergiilor dintre finanțarea BEI și resursele bugetare ale UE. Acest lucru se realizează în principal prin dialog și prin consultarea în stadiu incipient cu privire la politici, strategii și rezerve de proiecte. Memorandumul de înțelegere, revizuit în 2013, dintre Comisie, SEAE și BEI cu privire la cooperarea și coordonarea în regiunile vizate de mandatul ELM continuă să se aplice, de exemplu prin schimbul de informații referitoare la rezervele de proiecte și informații de contact.

Un exemplu al acestei cooperări este amplasarea în același spațiu a birourilor BEI în cadrul delegațiilor UE, cum ar fi primul birou permanent al BEI din New Delhi, deschis în martie 2017.

8 Sumele sunt raportate în echivalentul EUR la 31 decembrie 2017 numai cu titlu indicativ. Plata sumelor solicitate se efectuează în moneda locală de către Comisie.

De asemenea, BEI a continuat să utilizeze sprijinul mixt oferit în cadrul Planului european de investiții externe (PIE). În 2017, 25 de granturi și capitaluri de risc finanțate total sau parțial din bugetul UE, în valoare totală de aproximativ 144 de milioane EUR, au fost aprobate pentru punerea în aplicare de către BEI în regiunile vizate de mandatul ELM. Dintre acestea, 40 de milioane EUR au fost acordate pentru utilizare sub formă de asistență tehnică, 89 de milioane EUR pentru utilizare sub formă de granturi pentru investiții și 15 milioane EUR pentru utilizare sub formă de capital de risc.

BEI este, de asemenea, unul dintre partenerii în materie de punere în aplicare pentru noua garanție UE oferită prin intermediul Fondului european pentru dezvoltare durabilă (FEDD). Cu toate acestea, ELM și FEDD vizează tipuri destul de diferite de produse, de debitori și de regiuni geografice. De exemplu, FEDD nu acoperă Balcanii de Vest, în timp ce ELM nu acoperă regiuni mari din Africa. În plus, procesul de luare a deciziilor privind garanțiile UE furnizate în cadrul FEDD este diferit de cel pentru garanția de 7 ani plătibilă imediat acordată Băncii Europene de Investiții în cadrul mandatului ELM.

Finanțarea mixtă încurajează relații de cofinanțare mai consolidate cu alte instituții financiare internaționale (IFI) și alinierea cu politicile și prioritățile UE în contextul fiecărei țări în parte. În plus, structura de guvernanță a mecanismelor UE de finanțare mixtă permite și impune o coordonare și o cooperare strânsă cu Comisia, SEAE și alte IFI înainte de prezentarea unui proiect pentru finanțare mixtă din granturi și din împrumuturile acordate de BEI. Acesta a fost unul dintre motivele pentru care Comisia s-a bazat pe guvernanța mecanismelor UE de finanțare mixtă în propunerea sa privind Fondul european pentru dezvoltare durabilă Plus (FEDD+) în cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională pentru perioada 2021-20279.

Comisia continuă să se implice în mod activ, împreună cu BEI, într-o serie de domenii de politică, inclusiv în ceea ce privește politica BEI privind evitarea obligațiilor fiscale și jurisdicțiile necooperante. În ianuarie 2017, BEI și-a prezentat abordarea intermediară a politicii sale privind jurisdicțiile puțin reglementate, netransparente și necooperante (așa-numita politică JNC) și jurisdicțiile sensibile din punct de vedere fiscal. În urma adoptării, la 5 decembrie 2017, a concluziilor Consiliului UE privind „Lista UE a jurisdicțiilor necooperante în scopuri fiscale”, precum și a Deciziei ELM modificate (2018/412), cu referire explicită la evitarea obligațiilor fiscale10, BEI și-a actualizat politica JNC în februarie 2019.

4.2. COOPERAREA CU OMBUDSMANUL EUROPEAN

Memorandumul de înțelegere semnat între BEI și Ombudsmanul European în 2008 stabilește baza pentru cele două etape ale mecanismului BEI de tratare a plângerilor – etapa internă (mecanismul BEI de tratare a plângerilor) și cea externă (Ombudsmanul European), acesta fiind aprobat de Consiliul de administrație al BEI în 2010, după consultări publice extinse. El

9 Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului, COM(2018) 460 final din 14 iunie 2018, de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională.

10 În mod similar, Regulamentul (UE) 2017/1601 de instituire a Fondului european pentru dezvoltare durabilă (FEDD) și Regulamentul (UE) 2017/2396 de modificare a Fondului european pentru investiții strategice (FEIS).

asigură o înțelegere comună a scopului și coerența aplicării mecanismului în etapele sale internă și externă, concentrându-se în special pe următoarele aspecte:

- existența unui mecanism intern eficace de tratare a plângerilor (mecanismul BEI de tratare a plângerilor), care se ocupă de plângerile adresate BEI de către părți externe, în toate sectoarele de activitate ale BEI;
- în ceea ce privește plângerile referitoare la operațiuni din afara UE, inclusiv mandatele externe, Ombudsmanul se angajează să își utilizeze în mod sistematic competența de a iniția o anchetă din proprie inițiativă, pentru a gestiona plângerile atunci când reclamantul nu este cetățean sau rezident al UE;
- domeniul în care intervine Ombudsmanul, recunoscându-se faptul că mecanismul BEI de tratare a plângerilor constituie demersul prealabil necesar.

Pe parcursul anului 2017, Ombudsmanul nu a primit plângeri legate de activitățile BEI în regiunile vizate de mandatul ELM.

BEI și-a actualizat politica privind mecanismul de tratare a plângerilor la sfârșitul anului 2018.11

4.3. COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Cooperarea BEI cu alte instituții financiare internaționale („IFI”) variază de la dialoguri pe chestiuni instituționale, teme orizontale, și probleme tematice până la consultări reciproce și forme îmbunătățite de cofinanțare operațională și partajare a eforturilor. Dialogul dintre instituțiile financiare internaționale are loc, în cea mai mare parte, în cadrul grupurilor de lucru specializate care se întrunesc periodic pentru a face schimb de bune practici sau pentru a aborda aspecte specifice.

Cooperarea dintre BEI și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a continuat în 2017 în temeiul Memorandumului de înțelegere din 2012. BEI și BERD au organizat reuniuni periodice ale Grupului de contact pentru a face schimb de opinii cu privire la operațiunile în pregătire în regiunile în care acționează ambele bănci. În plus, instituțiile au făcut schimb de informații și au discutat alte subiecte de interes reciproc. Cea de-a 12-a reuniune de acest fel a avut loc la 13 noiembrie 2017 cu privire la Propunerea comună privind comisioanele pentru finanțarea mixtă, Strategia BERD privind incluziunea economică, Planul european de investiții externe și ERI. În 2017, BEI și BERD au cofinanțat 11 proiecte, 3 dintre acestea fiind, de asemenea, cofinanțate de KfW și/sau de AFD. Celelalte 8 proiecte rămase, cu un cost total al proiectului de 1 miliard EUR, au beneficiat de cofinanțare din partea BEI și a BERD.

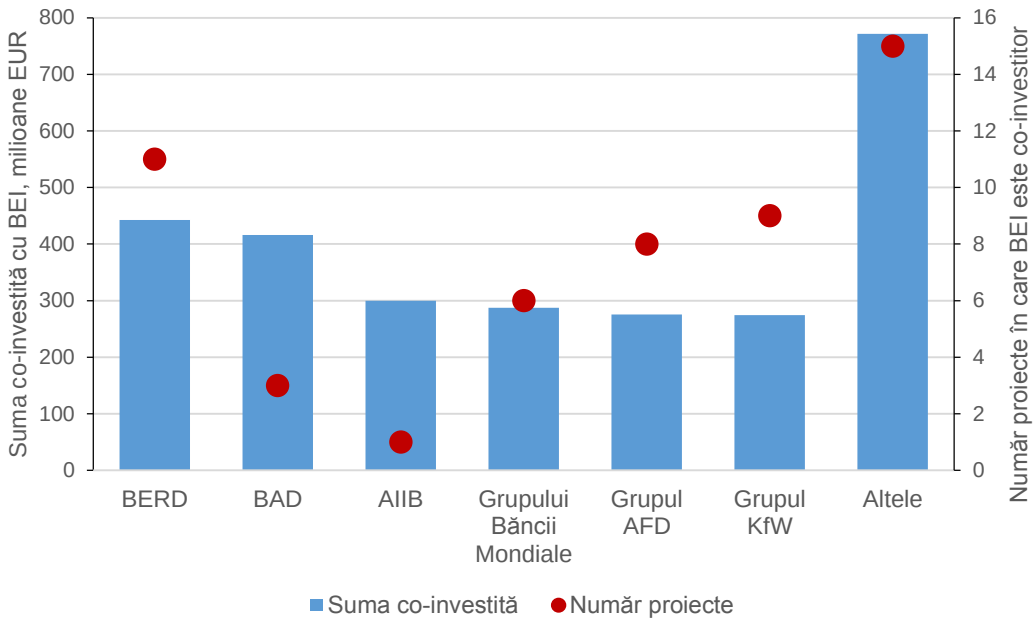
Memorandumul de înțelegere semnat de BEI și Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură (AIIB) în mai 2016, la Beijing, oferă un cadru pentru relațiile dintre BEI și AIIB în domeniile finanțării comune a operațiunilor eligibile, schimbului de cunoștințe și stabilirii unor reuniuni periodice la nivel înalt. Prima operațiune de co-finanțare a BEI cu AIIB a avut loc în cadrul proiectului privind linia de metrou din Bangalore, India. De asemenea, BEI a continuat să colaboreze cu Banca Asiatică de Dezvoltare (BAD), realizând co-investiții în 3 proiecte.

11 http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm

BEI cooperează, de asemenea, cu instituțiile de finanțare a dezvoltării (DFI) ale statelor membre ale UE. În 2017, 3 proiecte au fost cofinanțate de BEI împreună cu Agenția Franceză de Dezvoltare (AFD) în regiunile vizate de mandatul ELM, cu un cost total al proiectului de peste 1,2 miliarde EUR. 4 proiecte au fost cofinanțate împreună cu Grupul KfW din Germania, cu un cost total al proiectului de 1,5 miliarde EUR. Alte 5 proiecte au fost cofinanțate atât cu KfW, cât și cu AFD, cu un cost total al proiectului de aproape 1,9 miliarde EUR. BEI, AFD și KfW cooperează de asemenea îndeaproape în contextul inițiativei de încredere reciprocă. Lansată în 2013, inițiativa de încredere reciprocă prevede că cei trei parteneri ai inițiativei de încredere reciprocă se bazează pe unul dintre ei pentru a îndeplini anumite sarcini, de exemplu o parte din procesul de diligență privind proiectul sau supravegherea achizițiilor. Promotorii apreciază procesele simplificate care au rezultat din aceasta. Organele de conducere și de luare a deciziilor ale partenerilor inițiativei de încredere reciprocă s-au familiarizat cu documentele pregătite de o altă instituție pe care le utilizează pentru propriile decizii.

Graficul de mai jos oferă o prezentare generală a sumelor de cofinanțare angajate de alte IFI sau DFI naționale, alături de investițiile BEI.

Graficul 4: Proiecte semnate în 2017 cofinanțate de IFI și DFI cu BEI

Pe lângă numeroasele grupuri de lucru și inițiative care acoperă o gamă largă de aspecte (climă, infrastructură, finanțe, risc, măsurarea rezultatelor, evaluarea ex-post, gestionarea datoriilor etc.), cooperarea dintre băncile multilaterale de dezvoltare are loc, de asemenea, la cel mai înalt nivel instituțional. În 2017, discuțiile la nivel înalt dintre băncile multilaterale de dezvoltare s-au axat pe modalitățile de a consolida în comun sprijinul băncilor multilaterale de dezvoltare pentru combaterea schimbărilor climatice și de a contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD). Băncile multilaterale de dezvoltare care acționează în comun lucrează la o serie de provocări globale care s-au intensificat în cursul anului 2017, reflectând dinamici mondiale în continuă schimbare și amenințări tot mai mari la adresa multilateralismului. Fiind dedicate cadrelor internaționale stabilite în contextul ODD și al Acordului de la Paris privind schimbările climatice, băncile multilaterale de dezvoltare au

lucrat împreună pentru a extinde eforturile de cooperare în ceea ce privește infrastructura durabilă, clima și migrația. Lucrările privind acțiunea în domeniul climei au continuat cu pregătirea COP 23, precum și cu summitul „O singură planetă” desfășurat la Paris în decembrie 2017. De la summitul umanitar din 2016, de la Istanbul, băncile multilaterale de dezvoltare colaborează pe tema migrației, participând în cadrul unui grup de lucru privind migrația și deplasarea forțată. În 2017, această cooperare a fost extinsă și mai mult printr-o propunere comună a BEI/Grupul Băncii Mondiale, ca răspuns la o solicitare anterioară din cadrul G7, pentru o platformă de cooperare privind migrația economică și strămutarea forțată.

De asemenea, BEI a continuat să își consolideze legăturile cu sistemul Organizației Națiunilor Unite (ONU) pe baza memorandumurilor de înțelegere semnate cu Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI), Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (FIDA) și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO). BEI și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) au semnat un memorandum de înțelegere în octombrie 2016. Obiectivele tematice ale acestui parteneriat sunt răspunsul la schimbările climatice, reacția la situațiile de criză și post-criză, criza migrației, promovarea piețelor incluzive și a antreprenoriatului, precum și crearea de locuri de muncă. În 2017, având în vedere colaborarea din cadrul proiectelor din Armenia, Georgia și Ucraina, în special din cadrul unui proiect-pilot pus în aplicare de PNUD la Erevan, parteneriatul BEI-PNUD a permis mobilizarea unei noi surse de finanțare a măsurilor de combatere a schimbărilor climatice, Fondul verde pentru climă, pentru a sprijini reducerea riscurilor și extinderea investițiilor în reabilitarea clădirilor în ceea ce privește eficiența energetică în Armenia.